

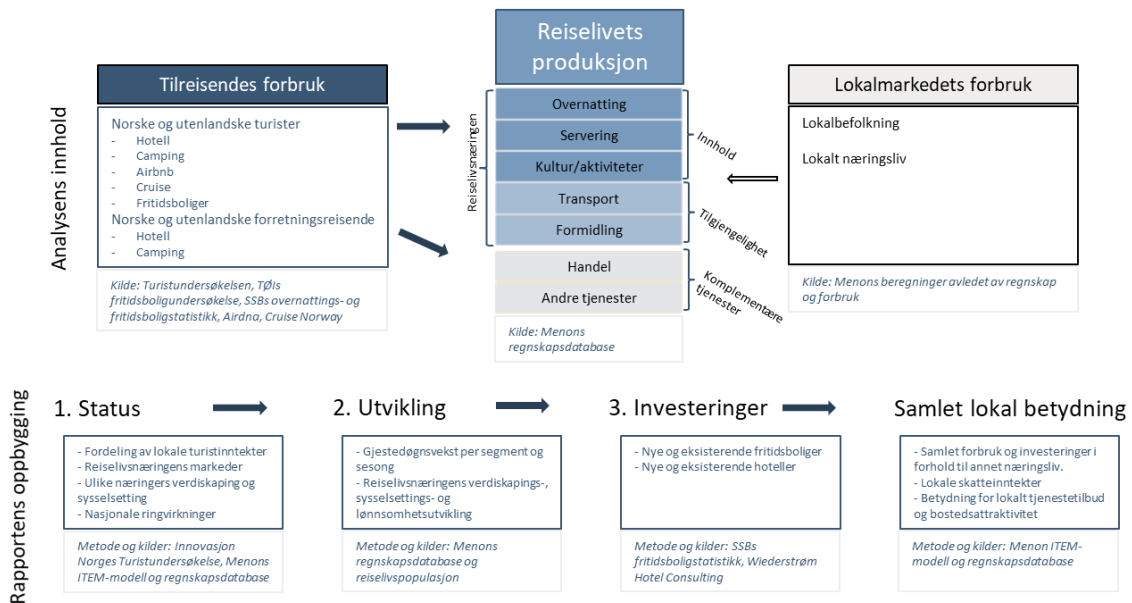
Ringvirkningsanalyse av reiselivet i Ålesund

Foto: iStockphoto

Rapportens innhold og oppbygging

Rapporten er en av ni caserapporter Menon gjennomfører på vegne av NHO Reiseliv 2019. Formålet med rapportene er å kartlegge og analysere tilreisende sitt forbruk, lokalmarkedets betydning og reiselivets produksjon. Vi sammenstiller en rekke kilder og metoder for å gi en best mulig oversikt over reiselivets betydning for lokal verdiskaping og sysselsetting i Ålesund.

Vi opererer med fire segmenter av norske og utenlandske turister og feriereisende, vi kartlegger verdiskaping i innholdsbransjene, transport og formidling samt andre næringer og underleverandører. Videre viser vi også utviklingen i både turismen og næringslivet over tid.

Metoder og kilder

Menon har utviklet en **økonomisk beregningsmodell for reiseliv** for å kunne estimere ringvirkninger av **tilreisendes lokale forbruk**. Modellen henter inn informasjon fra overnattingsstatistikk, Innovasjon Norges Turistundersøkelse, Menons regnskaps-database (Regnskapsregistrene i Brønnøysund), samt nasjonal-regnskapstall og næringskryssløp fra SSB.

Vi legger beregningene av antall gjestedøgn etter overnattingsform og segment til grunn for beregningene av økonomiske effekter. Deretter benyttes informasjon om gjennomsnittlig døgnforbruk fra Turistundersøkelsen. Vi omregner totalt forbruk (omsetning) i ulike vare- og tjenestekategorier til verdiskapings- og sysselsettingstall ved hjelp av **Menons regnskapsdatabase**. Databasen inneholder regnskapsinformasjon for alle foretak i Norge med plikt til å levere regnskap til Brønnøysundregistrene, og har blitt utviklet gjennom flere år. Herfra trekker vi ut informasjon om samtlige reiselivsbedrifter i Norge, basert på de ulike bransjene som til sammen utgjør **reiselivsnæringen** (overnatting, servering, transport, formidling og opplevelser).

I denne rapporten viser vi også **utviklingen i reiselivsnæringen**. Her bruker vi regnskapstall fra de lokale bedriftene i reiselivsnæringen.

Vi får ulike tall ut fra de ulike datakildene og avhengig av metodene vi bruker. Vi beregner blant annet verdiskaping både avledet av de **tilreisendes beregnede forbruk** og i de **rapporteringspliktige reiselivsbedriftene**.

En stor fordel med regnskapsdatabasen er at den inneholder avdelingsdata, det vil si at bedrifter som har avdelinger registrert lokalt, men som eventuelt har hovedkontor andre steder, også er inkludert. På denne måten får vi synliggjort den verdiskapingen og sysselsettingen som faktisk finner sted lokalt, uavhengig av hvor foretaket har valgt å lokalisere hovedkontoret. I tillegg blir sysselsetting og verdiskaping fordelt på fylker og regioner på en mer korrekt måte. Informasjonen går tilbake til 2004.

A large, vibrant aquarium tank filled with numerous fish, likely Atlantic salmon, swimming in clear blue water. Sunlight rays stream down from the top, creating a bright and lively atmosphere. In the center-right, a diver in a blue and black suit is visible, surrounded by fish. In the foreground, a man in a blue shirt stands with his arm raised, gesturing towards the tank. A crowd of people is visible in the bottom foreground, looking into the tank.

Status for reiselivet i Ålesund

Ålesund – En innfallsport til reiselivet i Møre og Romsdal

Ålesund er omgitt av vakker norsk natur der byen ligger vendt ut mot havgapet. Ålesund ligger på fastlandet, men byen er også omgitt av flere små bebodde og ubebodde øyer. Med sine 48.000 innbyggere er det den klart største byen i Møre og Romsdal. Byen er også en stor destinasjon for yrkestrafikk, der mye er relatert til aktivitet i olje, gass og maritim næring i Mørreklyngen. Byens særegne arkitektur i jugendstil og vakre beliggenhet gjør den til en feriedestinasjon i seg selv. Samtidig bidrar den geografiske beliggenheten, med kort avstand til internasjonalt kjente norske fjorder og populære reiselivsdestinasjoner som Flåm og Geiranger, til at byen blir en naturlig innfallsport for turister som ankommer med fly og et stoppested for cruiseskip.

Ålesund har 9 hoteller med til sammen 1124 rom. Det ble tilbragt i underkant av 360 000 gjestedøgn ved hotellene i 2018. Cruisenæringen utgjør en stor del av reiselivet i Ålesund og i 2019 er det forventet 180 cruiseanløp og 360 000 cruisepassasjerer- med andre ord, like mange som antall gjestedøgn på hotell i 2018.

Regionen har mye internasjonalt næringsliv som tiltrekker seg en stor andel yrkesreisende. Hotellkapasiteten er vesentlig større enn i andre byer på samme størrelse som Larvik, Sarpsborg og Drammen. Samtidig virker det som byens aktivitetstilbudet i mindre grad er utviklet for å styrke *byen* Ålesund som en ferie- og reiselivsdestinasjon, men at byen i dag heller fungerer som et utgangspunkt for opplevelser i regionen rundt.

Foto: iStockphoto

Særpreget, muligheter og utfordringer for reiselivet i Ålesund

Særpreget

- Særegen arkitektur, omgitt av vakker natur og vendt ut mot havgapet.
- Sentral beliggenhet i forhold til andre populære destinasjoner.
- Byen får en naturlig rolle som innfallspurt til store deler av reiselivet i Møre og Romsdal.

Muligheter

- Mange av dagens aktiviteter og attraksjoner som markedsføres overfor turistene innebærer å reise ut av Ålesund.
- Det virker å være et potensial for å styrke «reason-to-stay» og «reason-to-spend» i Ålesund.
- Det vil kunne gi enda flere besøkende som både blir lengre og bruker mer.

Utfordringer

- Hvordan gjøre Ålesund til en mer attraktiv destinasjon i vintersesongen?
- Viktig å unngå at ytterligere vekst i cruisetrafikken skaper negative virkninger som «people pollution» og misnøye hos lokalbefolkningen.

Norske yrkesreisende står for det største bidraget til reiselivet i Ålesund

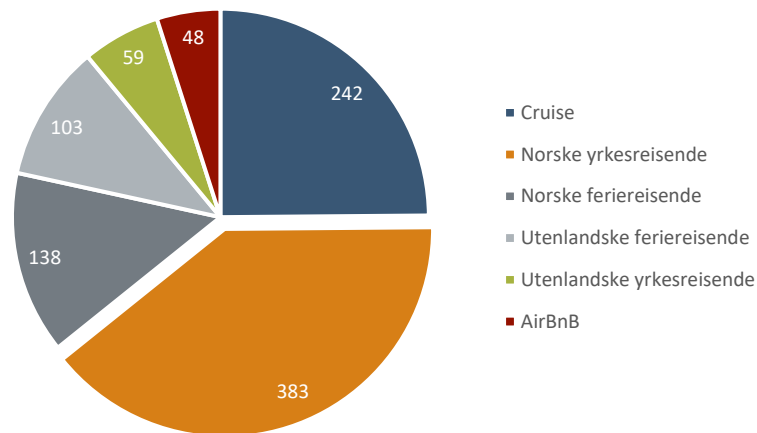
Norske yrkesreisende er den klart viktigste gruppen tilreisende til Ålesund målt i beregnet omsetning.

Det til tross for at antall cruisepassasjerer har økt med over 350 prosent de siste 10 årene og at det var mer enn 100 000 flere cruisepassasjerer som besøkte Ålesund sammenlignet med norske yrkesreisende i 2018.

Det skyldes at yrkesreisende har et høyere forbruk enn cruisepassasjerer. Vi har beregnet at norske yrkesreisende i 2018 hadde et forbruk på over 380 millioner kroner, tilsvarende nesten 40 prosent av samlet forbruk.

Videre er cruisesegmentet også en svært viktig del av reiselivsnæringen, dette redegjør vi nærmere for senere i rapporten.

Beregnet omsetning fra tilreisende i 2018, fordelt på marked og formål. Millioner kroner.

Klart flest cruiseturister om sommeren

Ålesund tiltrekker seg svært mange besøkende årlig hvor cruisegjester utgjør den største gruppen. I 2018 stod cruiseturister for 43 prosent av alle gjestedøgn i byen.

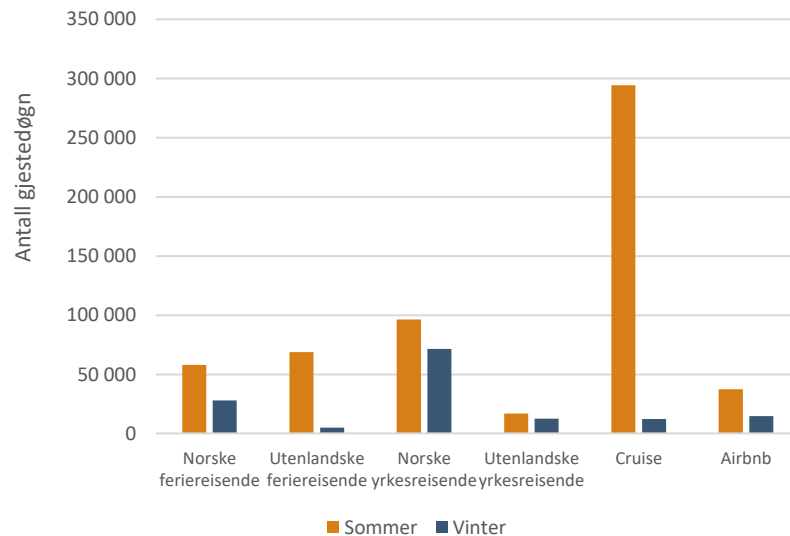
Vi har sammenstilt gjestedøgn på hotell med data fra Airbnb og antall cruisepassasjerer og finner at det i 2018 var om lag 715 000 gjestedøgn i Ålesund.

Utenom cruise fordeles dette på nærmere 200 000 yrkesreisende og 160 000 feriereisende på hotell samt 52 000 gjestedøgn via Airbnb.

Antall gjestedøgn gjennom Airbnb har økt hvert år og i 2018 tilsvarte det 15 prosent av gjestedøgn på hotell og 7 prosent av alle gjestedøgn totalt.

Fordelingen av gjestedøgn viser også at det er store forskjeller mellom sommer og vinter. Hele 80 prosent av alle gjestedøgn finner sted i sommersesongen. I vintersesongen er det yrkesreisende som utgjør den største gruppen med 58 prosent. Feriereisende om vinteren representerer kun 22 prosent, fordelt på i underkant av 33 000 gjestedøgn.

Antall gjestedøgn per segment og sesong 2018. Cruise er dagsbesøkende med overnatting på skip. Kilde: Statistikknett, Airdna, Ålesund havn

Sommersesongen defineres som mai-oktober og vintersesongen som november-april

Yrkesreisende har det høyeste døgnforbruket, cruisegjester har det laveste

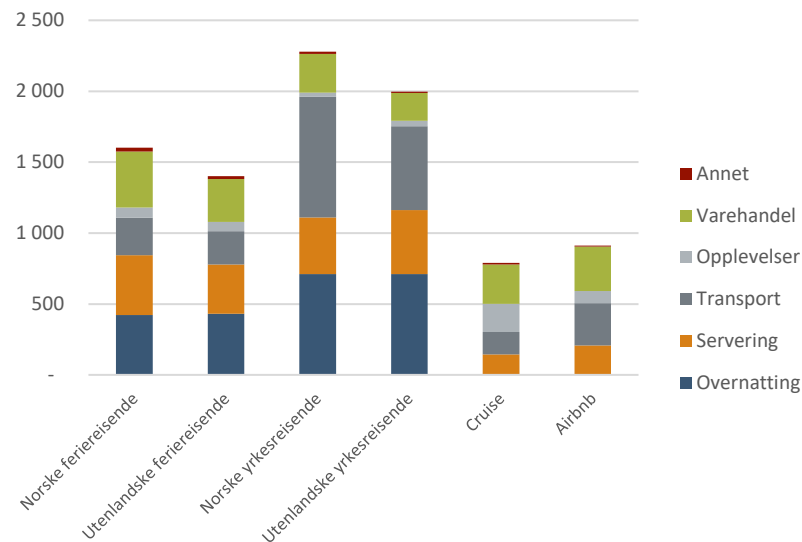
Innovasjon Norges Turistundersøkelse ligger til grunn for beregningene av forbruk i denne analysen. Her intervjues et stort antall reisende på forskjellige destinasjoner om blant annet om hvor mye penger de har brukt på reisen.

Beregnet døgnforbruk for ulike segmenter vises i figuren til høyre. Vi ser at yrkesreisende bruker mest, og at nordmenn bruker litt mer enn utenlandske reisende. Norske yrkesreisende i Ålesund bruker ca. 2300 kroner per døgn. Cruisegjestene har det laveste forbruket. Det skyldes i hovedsak at de ikke bruker penger på overnatting, men sett bort i fra opplevelser er de den gruppen som beregnes å legge igjen mindre penger enn andre på alle forbrukskategorier.

Det er usikkerhet forbundet med tallene. Tallene er basert på selvrapportert forbruk, en mulig feilkilde i seg selv, og man kan ikke være helt sikker på å ha intervjuet et representativt utvalg. Vi har benyttet data fra Turistundersøkelsen fra 2013-2016. Disse ble i stor grad foretatt ved kommersielle overnattingssteder, og treffer trolig best for hotellgjester. Fra og med 2018 innhenter Innovasjon Norge forbruksdata til Turistundersøkelsen fra et bredere spekter; attraksjoner, overnattingssteder, flyplasser, havner etc.

Forbrukstallene for kommersielle overnattingsgjester er aggregerte for gjester i Møre og Romsdal og Sogn og Fjordane samlet.

Gjennomsnittlig døgnforbruk fordelt på forbrukskategorier. Kilde: Innovasjon Norges Turistundersøkelsen 2013-2016, bearbejdet av Menon.

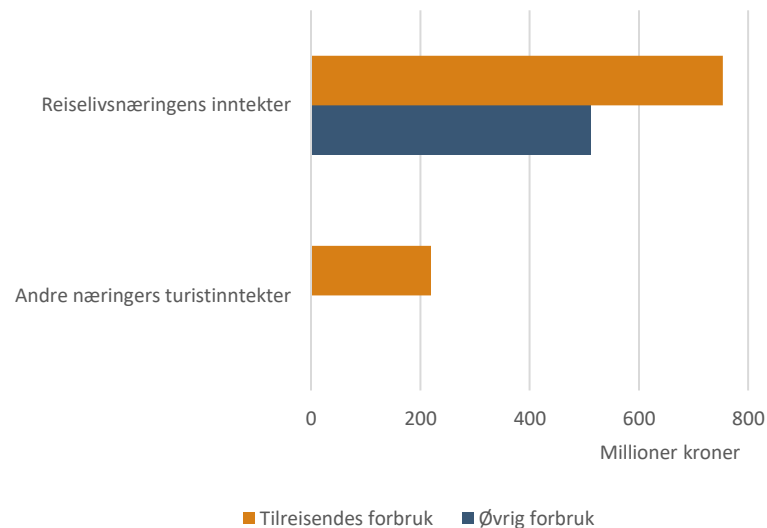
Tilreisende la igjen nesten 975 millioner kroner i 2018

Vi beregner at tilreisende til Ålesund legger igjen nesten 975 millioner kroner som tilsvarer 1364 kr i gjennomsnitt per gjestedøgn i 2018.

Litt over 750 millioner kroner tilfaller reiselivsnæringen og 220 millioner kroner tilfaller handelsnæringen og andre tjenester. Reiselivsnæringen har i tillegg inntekter fra lokalmarkedet og dagsturister, beregnet til omtrent 510 millioner kroner.

Vi finner at inntektene fra forbruket til de tilreisende tilsvarer 20 300 kroner i inntekter per innbygger i kommunen. Dette er vesentlig mindre enn små og mer utpregede reiselivsdestinasjoner som for eksempel Trysil hvor tilsvarende tall er 190 000 kroner per innbygger. Ålesund er derimot på linje med Bergen når det gjelder inntekt fra forbruket til de tilreisende.

Beregnet forbruk fra tilreisende og andre i reiselivsnæringen og andre næringer.
Omsetning i millioner kroner.

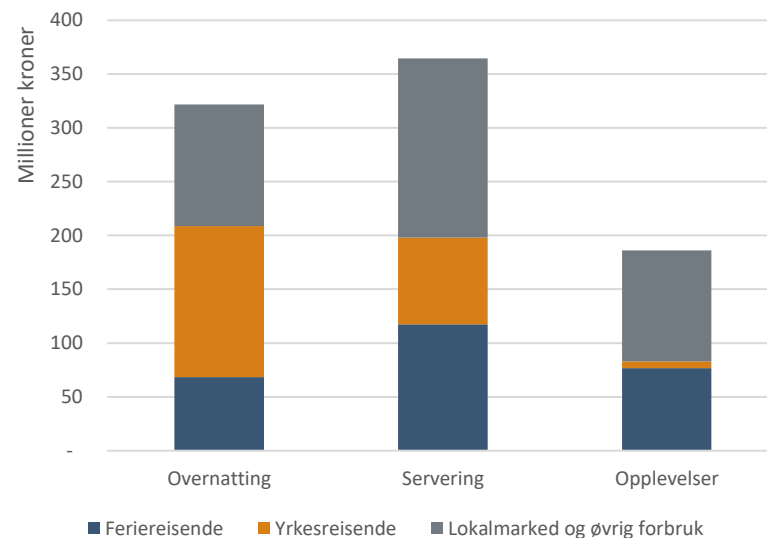
Overnattingsbransjen tjener mer på yrkesreisende enn feriereisende, og de tilreisende bruker relativt lite på opplevelser

Vi beregner at tilreisende legger igjen 490 millioner kroner i forbruk innen overnatting, servering og opplevelser. Feriereisende står for 30 prosent av innholdsbransjenes samlede inntekter, yrkesreisende står for 26 prosent, mens lokal befolkning og øvrig forbruk representerer de resterende 44 prosentene. Vi bruker innholdsbransjene som betegnelse på de bransjene som tilbyr disse reiselivsproduktene.

Beregninger viser at yrkesreisende står for en dobbelt så stor omsetning innen overnattingsbransjen enn andre feriereisende.

Estimatene er funnet ved å beregne tilreisende sitt forbruk ut fra gjestetatistikk og forbruksundersøkelser på hva de tilreisende bruker på overnatting, servering og opplevelser sett opp mot total omsetning i de rapporteringspliktige foretakene i Menons regnskapsdatabase.

Beregnet omsetning fra tilreisende i 2018 sammenliknet med total omsetning i reiselivets innholdsbransjer i 2017. Millioner kroner. Kilder: SSB, Innovasjon Norge Turistundersøkelsen, Menons regnskapsdatabase

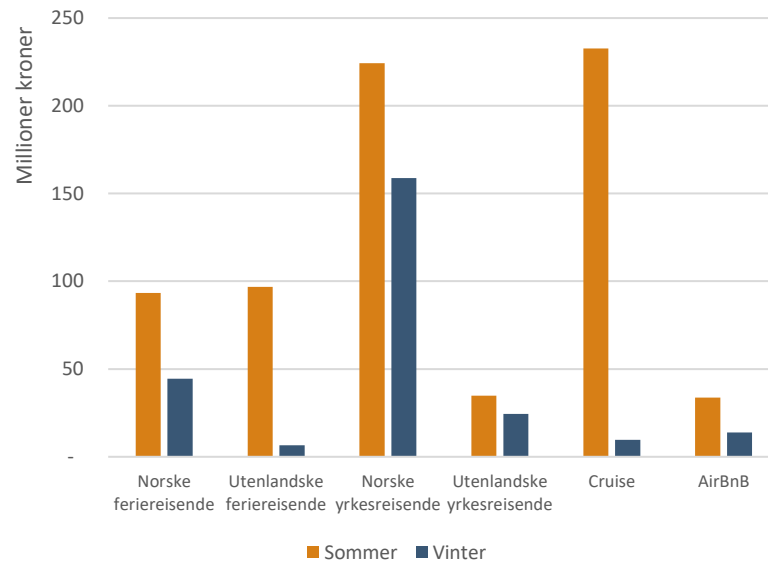
Store inntekter fra cruisepassasjerer og yrkesreisende om sommeren

Reiselivsnæringen i Norge har utfordringer knyttet til sesongvariasjoner i turisttetterspørselen. Turisttetterspørselen i Norge øker kraftig i sommermånedene juni, juli og august, med en klar topp i juli. Dette er også tilfellet i Ålesund hvor 74 prosent av forbruket til de tilreisende finner sted i sommersesongen.

Størst inntekter kommer fra cruisepassasjerer og norske yrkesreisende. Om sommeren representerer de to gruppene 64 prosent av samlet forbruk fra tilreisende. I vintersesongen står norske yrkesreisende alene for over 62 prosent av tilreisendes forbruk.

Reiselivet i Ålesund er i stor grad avhengig av inntekter fra yrkesreisende og cruiseturister. Samtidig kan den store forskjellen mellom sommer- og vintersesongen by på utfordringer for deler av næringen med tanke på å holde åpent hele året og dermed også kunne tilby helårsarbeidsplasser.

Beregnet omsetning fra tilreisende i 2018 fordelt på sesong, marked og formål.
Millioner kroner. Kilde: Menon

Tilreisende bruker like mye på servering, varehandel og overnatting

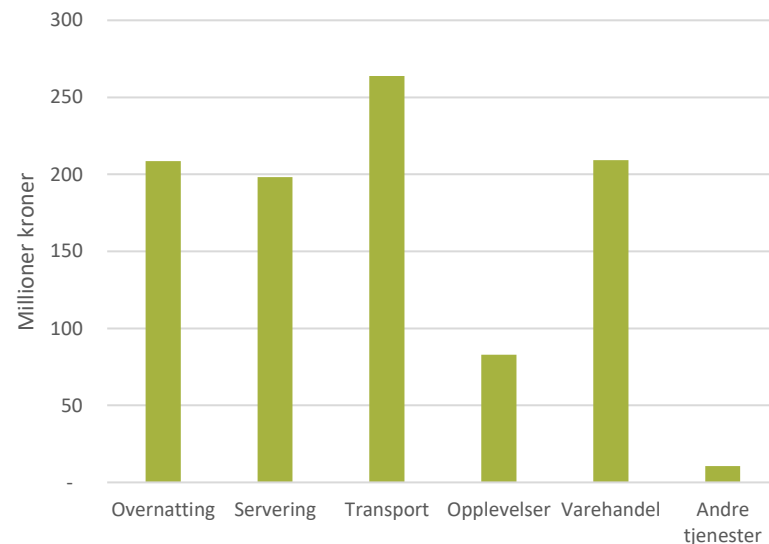
De tilreisendes forbruk fordeler seg relativt jevnt mellom transport, servering, varehandel og overnatting. En mindre andel går med til opplevelser og andre tjenester.

Vi har beregnet at tilreisende bruker ca. 260 millioner kroner på transport. Dette kan virke høyt, men det inkluderer i noen grad også utgifter i forbindelse med transport til Ålesund. Slike transportutgifter er ikke nødvendigvis forbruk som tilfaller bedrifter i Ålesund. Det er dermed en risiko for at beregnet forbruk på transport kan overestimere reelt forbruk for denne bransjen i Ålesund.

Vi beregner at tilreisende legger igjen nesten 210 millioner kroner på overnatting i Ålesund, fordelt på 360 000 gjestedøgn på hotell. Beregnet forbruk på overnatting er på like linje med varehandel og servering. En mulig forklaring til at overnatting ikke har en større andel kan skyldes at mye av forbruket kommer fra dagsbesøkende cruiseturister. Deres forbruk faller i stor grad på varehandel og delvis servering.

Videre finner vi at de tilreisende, med ca. 80 millioner kroner i forbruk, står for 45 prosent av omsetningen innen opplevelsesbransjen.

Beregnet total omsetning fra de tilreisende per forbrukskategori i 2018. Millioner kroner.

Tilreisende bidrar med drøyt 400 millioner kroner i lokal verdiskaping

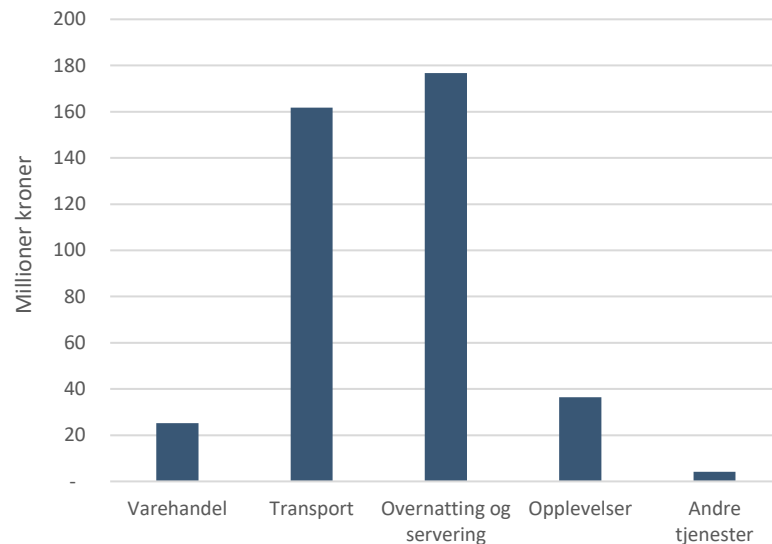
Vi beregner at tilreisendes forbruk i 2018 la grunnlag for en verdiskaping på drøyt 400 millioner kroner i det reiselivsrettede næringslivet i Ålesund. Verdiskaping er definert som bedriftenes lønnskostnader og driftsresultatet før skatt, avgifter, nedskrivninger og avskrivninger. Verdiskaping er omsetningen som «blir igjen» i bedriftene etter vare- og tjenestekjøp for å avlønne innsatsfaktorene arbeidskraft og kapital.

Vi har regnet om det samlede reiselivsrelaterte forbruket (omsetning) til verdiskaping ut fra lokale forholdstall mellom omsetning og verdiskaping per bransje.

Verdiskaping fra tilreisendes forbruk fordeler seg som forventet først og fremst mellom bransjene i reiselivsnæringen hvor overnattings- og serveringsbransjene står for 177 millioner kroner, mens det er en verdiskaping på 198 millioner innen opplevelser og transport. Handelsnæringen har en verdiskaping på 25 millioner kroner knyttet til tilreisendes forbruk.

Selv om varehandelen beregnes å få betydelig større inntekter fra tilreisende enn opplevelser, er verdiskapingen lavere, noe som skyldes at en større andel av inntektene går til leverandører i verdikjeden.

Verdiskaping avledet av de tilreisendes beregnede forbruk i 2018. Millioner kroner.

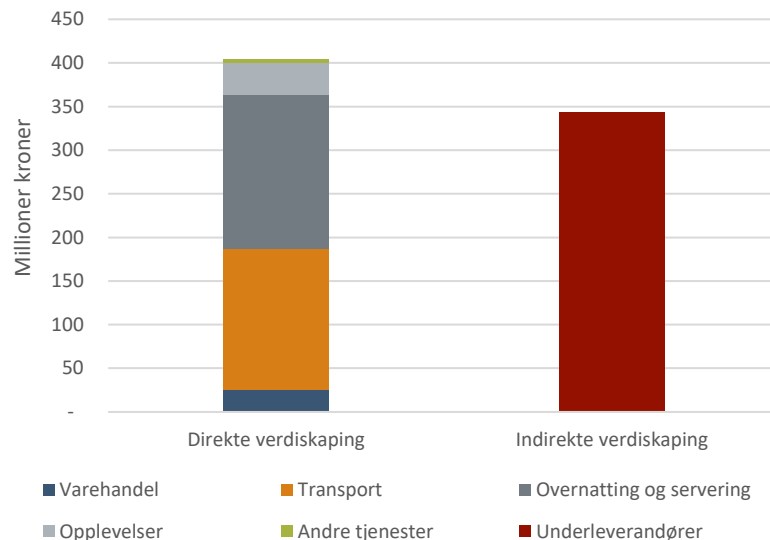
Verdiskapingen hos norske underleverandører er nesten på nivå med den direkte verdiskapingen fra de tilreisendes forbruk

Verdiskapingen hos norske underleverandører, som følge av tilreisendes forbruk, er beregnet til å være ca. 340 millioner kroner. Dette tilsvarer 85 prosent av den direkte verdiskapingen.

Den indirekte verdiskapingen er beregnet ut i fra lokal reiselivsnærings vare- og tjenestekjøp i Norge, og tilfaller således ikke bare lokalt næringsliv. Indirekte verdiskaping er produksjonen til underleverandører gjennom hele verdikjeden. Direkte og indirekte verdiskaping summerer seg til reiselivets omsetning minus import til Norge for hele verdikjeden samlet.

Eiendom og forretningsmessig tjenesteyting er eksempler på viktige underleverandørnæringer.

Verdiskaping avledet av de tilreisendes beregnede forbruk i 2018, samt beregnede ringvirkninger hos innenlandske underleverandører. Millioner kroner.

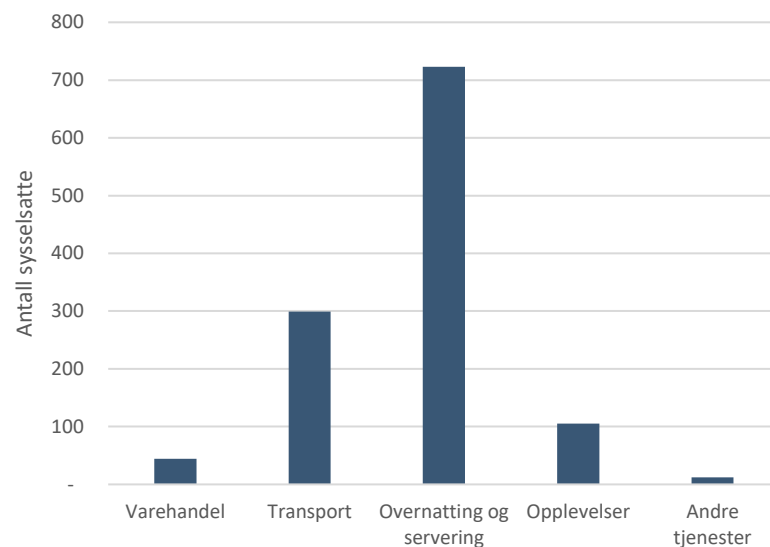
Tilreisendes forbruk danner grunnlaget for nesten 1200 reiselivsrelaterte arbeidsplasser i Ålesund

Vi har tidligere vist at forbruket til de tilreisende i 2018 var nesten 975 millioner kroner. Vi beregner at dette forbruket danner grunnlaget for 1184 arbeidsplasser i det reiselivsrettede næringslivet i Ålesund. Det utgjør nesten 6 prosent av alle sysselsatte i de regnskapspliktige bedriftene i Ålesund, utenom olje og finans.

Mer enn 85 prosent av arbeidsplassene er knyttet til transport, overnatting og servering. Særlig overnatting og servering er arbeidsintensive bransjer. Mye av etterspørselen innen overnatting og servering er på kveldstid, helger eller i ferier, og en stor andel av arbeidsinnsatsen gjøres av deltids- og sesongarbeidere. Lønns- og produktivitetsnivået er følgelig lavt sammenlignet med næringslivet ellers.

Omsetning innen overnatting og servering gir mange lokale arbeidsplasser, og skaper arbeidsmuligheter for ungdommer, utlendinger og lavutdannet arbeidskraft som kan ha vanskeligheter med å få seg arbeid ellers. Samtidig vil det normalt være slik at ikke all arbeidsinnsats utføres av personer som bor fast i regionen.

Sysselsetting avledet av de tilreisendes beregnede forbruk i 2018.

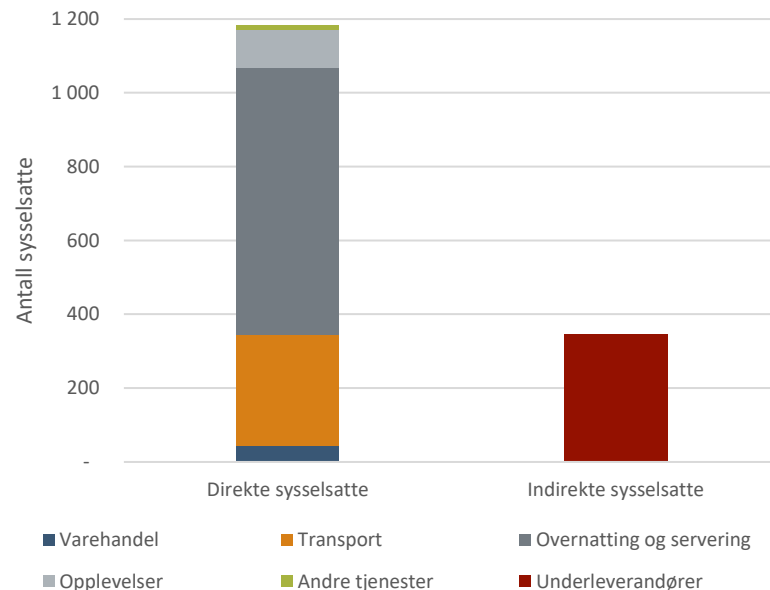
Samtidig skaper tilreisendes forbruk i Ålesund indirekte virkninger som tilsvarer om lag 350 arbeidsplasser i den nasjonale verdikjeden

I tillegg til de 1200 reiselivsrelaterte arbeidsplassene i Ålesund bidrar reiselivsnæringens vare- og tjenestekjøp til om lag 350 arbeidsplasser hos underleverandører i verdikjeden nasjonalt.

Det reiselivsrelaterte forbruket legger grunnlag for flere arbeidsplasser i bedriftene som selger direkte til tilreisende enn hos underleverandørene. Dette skyldes at reiselivsbedriftene er mer arbeidsintensive enn underleverandørene.

Det skapes flere arbeidsplasser per omsetningskrone innen overnatting og servering enn hos for eksempel eiendomsselskap eller andre vare- og tjenesteleverandører. Mange av de indirekte sysselsatte i den nasjonale verdikjeden jobber og bor i andre deler av landet.

Sysselsetting avledet av de tilreisendes beregnede forbruk i 2018, samt beregnede ringvirkninger hos innenlandske underleverandører.

Utvikling i reiselivet i Ålesund

Betydelig sterkere vekst i cruisepassasjerer de siste 10 årene enn antall gjestedøgn på hotell ...

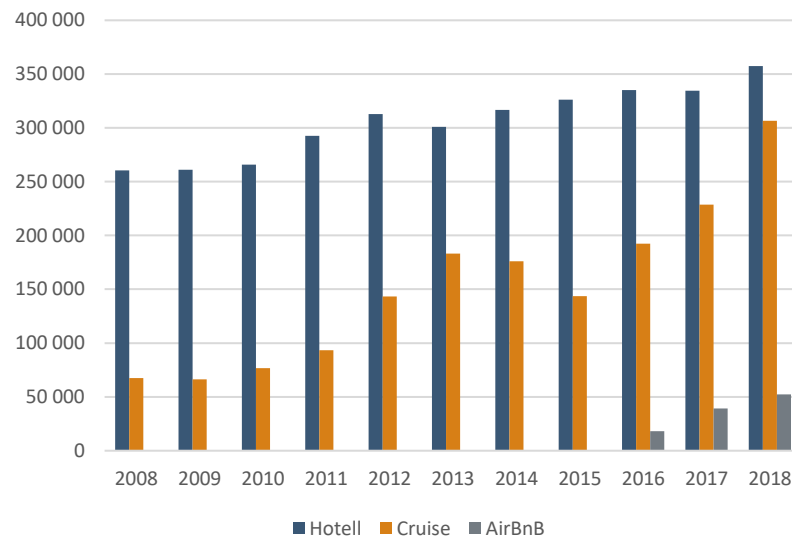
Det har tradisjonelt vært flest gjestedøgn på hoteller og det er fortsatt tilfellet i 2018. Samtidig ser vi at den sterke veksten i antall cruisepassasjerer har gjort at denne gruppen snart er like stor. Allerede i 2019 er det en mulighet for at det vil være flere cruisepassasjerer som besøker Ålesund enn det er overnattinger på hotell.

Antall gjestedøgn (inkludert dagsbesøkende cruiseturister) har nesten doblet seg på 10 år og det skyldes primært veksten i cruiseturister.

Foreløpig utgjør gjestedøgn formidlet gjennom Airbnb en mindre andel av totalen, samtidig har det en svært høy vekst på bare et par år.

Vi finner det rimelig å anta at Airbnb først og fremst er en konkurrent og trussel overfor segmentet feriereisende på hotell. I 2018 utgjorde gjestedøgn gjennom Airbnb hele 33 prosent av antall gjestedøgn for det segmentet.

Utvikling i antall gjestedøgn på hotell, cruisepassasjerer og Airbnb. Kilde: Statistikknett, Airdna, Ålesund havn

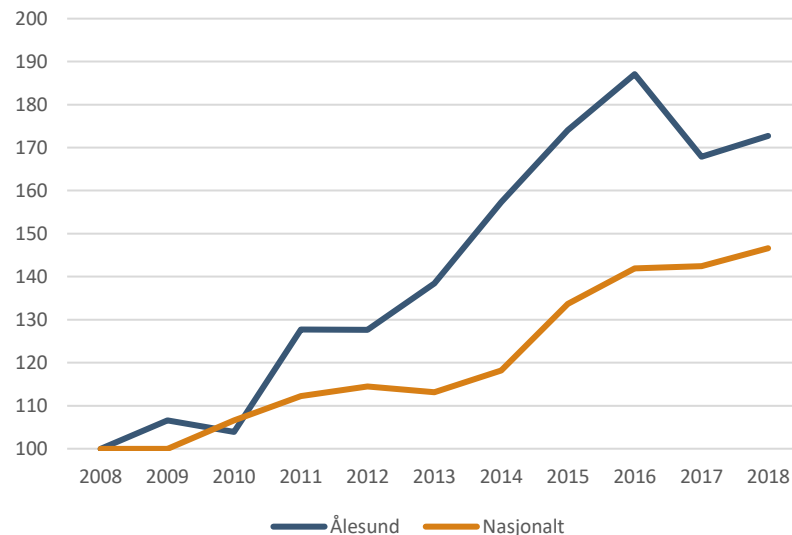
... samtidig sterkere vekst i feriereisende til Ålesund enn nasjonalt

Antall feriereisende, målt i gjestedøgn på hotell, de siste ti årene har økt med 73 prosent i Ålesund. 2016 står som et foreløpig toppår med over 173 000 gjestedøgn.

Det har vært en god utvikling nasjonalt i antall feriereisende. Når vi sammenligner de nasjonale tallene med Ålesund ser vi at veksten i Ålesund både startet tidligere og at den har vært betydelig sterkere. Dette til tross for en kraftig nedgang i antall feriereisende mellom 2016 og 2017.

Selv om Ålesund har opplevd en svært sterk vekst i antall cruiseturister i denne perioden, og byen har relativt mange yrkesreisende, har ikke dette vært til hinder for at det også har vært en sterk vekst i antall feriereisende til Ålesund. Det er altså ingen tegn på at cruiseturister fortrenger andre turister til byen.

Indeksert utvikling i antall gjestedøgn for feriereisende på hotell i Ålesund og nasjonalt fra 2004 til 2018. 2004 = 100. Kilde: Statistikknett

Samlet verdiskaping har økt hvert år siden 2004

Verdiskapingen i reiselivsbedriftene i Ålesund har økt hvert eneste år siden 2004, og alle bransjene har bidratt til veksten.

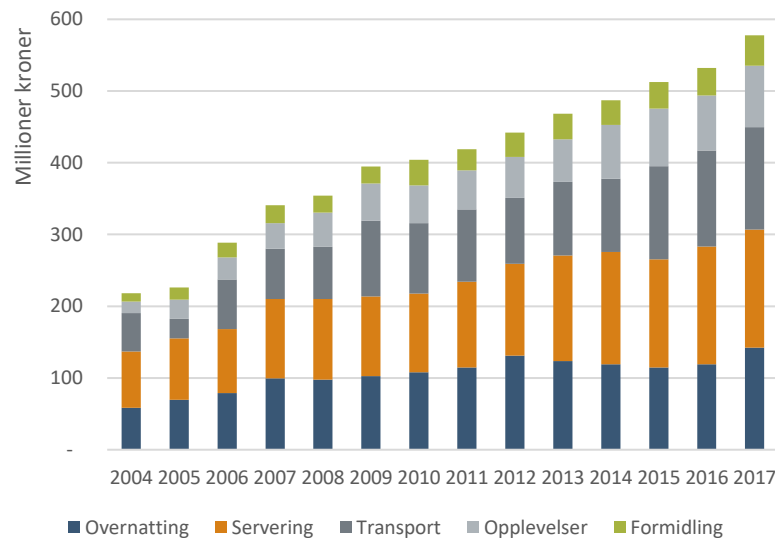
Verdiskaping har økt fra 218 millioner kroner til 580 millioner kroner i 2017. Et beløp som tilsvarer 12 000 kroner per innbygger i kommunen.

Opplevelsesbransjen har hatt klart sterkest prosentvis vekst og verdiskapingen har her økt med over 400 prosent. Veksten har vært særlig sterk siden 2013.

Transport, servering og overnatting representerer de største verdiskapingsbidragene målt i kroner, men de har alle hatt en lavere vekst enn opplevelsesbransjen. Siden 2004 har de tre bransjene vokst et sted mellom 110 og 170 prosent.

Formidling representerer det minste bidraget til samlet verdiskaping fra reiselivsnæringen, men bransjen har hatt prosentvis høyest vekst de siste årene etter opplevelser.

Utvikling i total verdiskaping per reiselivsbransje. Millioner kroner. Kilde: Menons regnskapsdatabase

Syssettingsveksten har imidlertid stagnert fra 2011

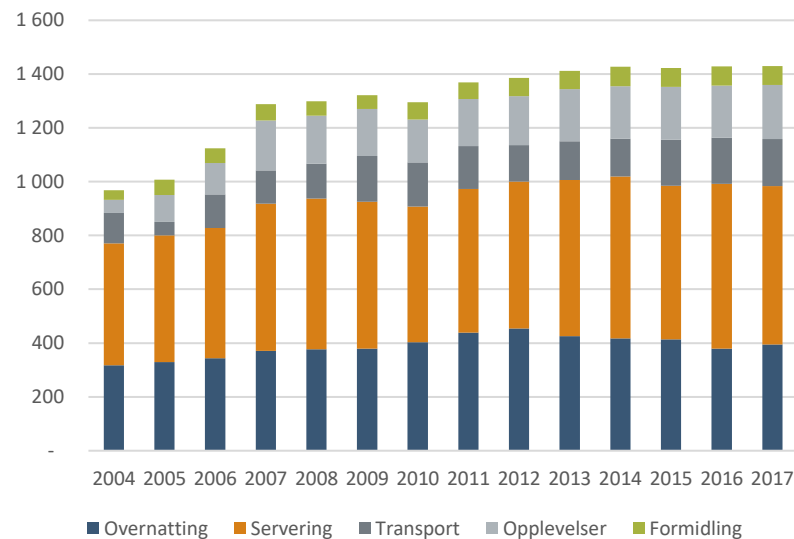
Vi beregner at reiselivsbransjene i Ålesund sysselsetter over 1400 ansatte. Over perioden har antall sysselsatte vokst med 48 prosent, men mye av veksten kom i årene frem til 2011. De siste seks årene har det vært en begrenset vekst på noe over 4 prosent. Utviklingen i antall sysselsatte har dermed vært langt mer beskjeden enn utviklingen i verdiskapingen i samme periode.

Serveringsbransjen har i alle år vært den bransjen med flest sysselsatte, men opplevelsesbransjen har klart størst vekst med en økning i antall sysselsatte på mer enn 300 prosent.

De øvrige bransjene har vokst et sted mellom 25 og 100 prosent. For alle bransjene har verdiskapingen økt mer enn antall sysselsatte siden 2004. Det kan skyldes prisvekst, produktivitsvekst eller, mest trolig, en kombinasjon av disse.

Antall ansatte er beregnet ut fra antall årsverk og forholdet mellom ansatte og årsverk per bransje. Antall årsverk er beregnet ut fra bedriftenes innrapporterte lønnskostnader, og gjennomsnittlig årslønn for heltidsansatte per bransje fra SSB. Det er en del usikkerhet knyttet til tallene, men metoden sikrer konsistens over tid.

Utvikling i antall sysselsatte per reiselivsbransje i Ålesund fra 2004 til 2017. Kilde: Menons regnskapsdatabase og SSB

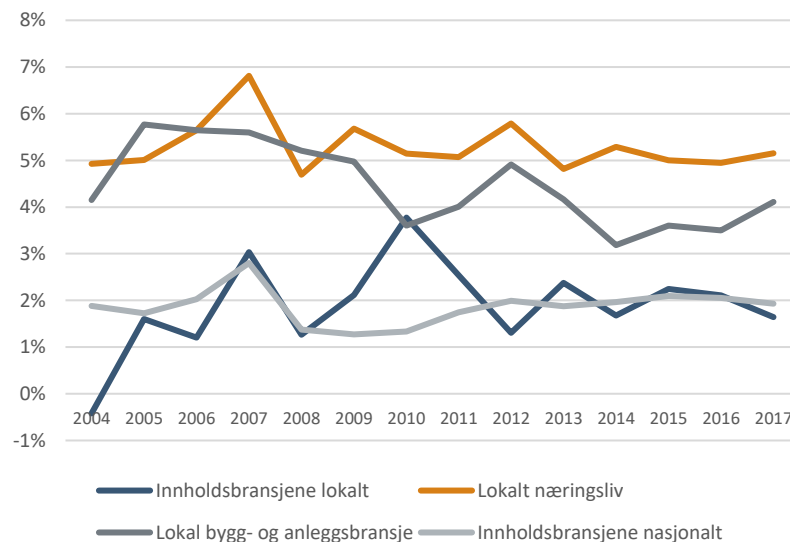
Lave driftsmarginer for lokalt reiseliv og svakere enn lokalt næringsliv

Driftsmarginene til innholdsbransjene, målt ved medianbedriften, er betydelig svakere enn for øvrig næringsliv i Ålesund, men siden 2013 har driftsmarginene vært på linje med innholdsbransjene nasjonalt. En driftsmargin på rundt 2 prosent for medianbedriften tyder på at det også vil være mange reiselivsbedrifter som nesten ikke tjener penger i dagens marked. Det er samme gjelder for norsk reiseliv for øvrig.

Med innholdsbransjene mener vi de tre reiselivsbransjene overnatting, servering og opplevelser. Lokalt næringsliv er privat næringsliv unntatt olje og finans.

Mange hotell, både kjedehotell og selvstendige, har leieutgifter som varierer med omsetning, slik at økte inntekter gir stabile resultater i driftsselskap, mens eiendomsselskapet opplever økte inntekter. Slik sett er nok status og utvikling i lønnsomhet undervurdert for overnattingsbransjen sammenlignet med resten av næringslivet.

Lønnsomhet: Driftsmargin – median. Kilde: Menons regnskapsdatabase

Antall cruisepassasjerer har økt med 350 prosent på 10 år ...

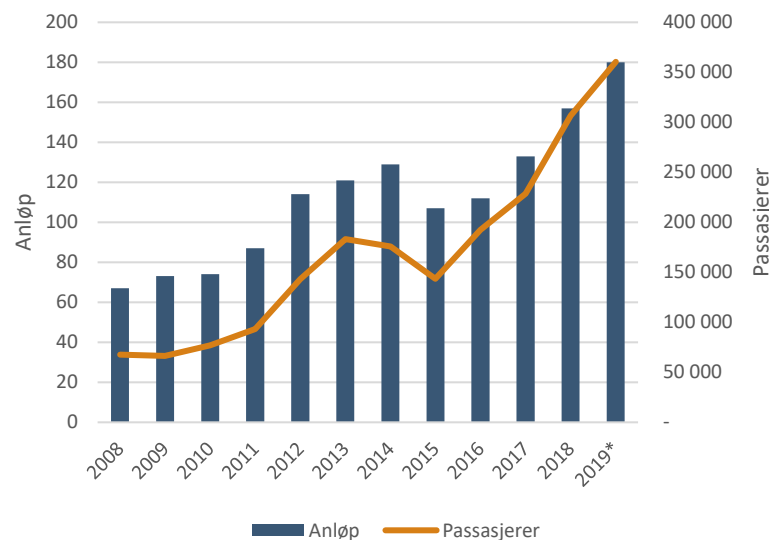
I 2008 var det ca. 68 000 cruisepassasjerer som besøkte Ålesund, fordelt på 67 anløp. I 2019 forventes det 180 anløp og hele 360 000 passasjerer. Avhengig av utvikling i hotellnæringen er det en mulighet for at antall cruisepassasjerer overstiger antall gjestedøgn på hotell i 2019.

I 2018 var det cruiseanløp i 10 av 12 måneder med til sammen 100 cruisedager. Det er fortsatt begrenset med vintercruise som har stabilisert seg på 4-5 anløp i året. Veksten har funnet sted i hovedsesongen som er mai til september.

Fordelt på nasjonalitet så kommer det flest besøkende fra Tyskland, med 122 000, deretter Storbritannia med 53 000 og USA og Canada med sine 40 000 besøkende.

Ifølge Havnevesenets årsrapport for 2017 foreligger det naturlige kapasitetsbegrensninger i dagens havneinfrastruktur som ser ut til å passe godt med byens evne til å ta imot de reisende som kommer sjøvegen.

Utvikling i antall cruiseanløp og cruisepassasjerer årlig til Ålesund, 2008 – 2019 (* forventet antall). Kilde: Ålesundregionens Havnevesen

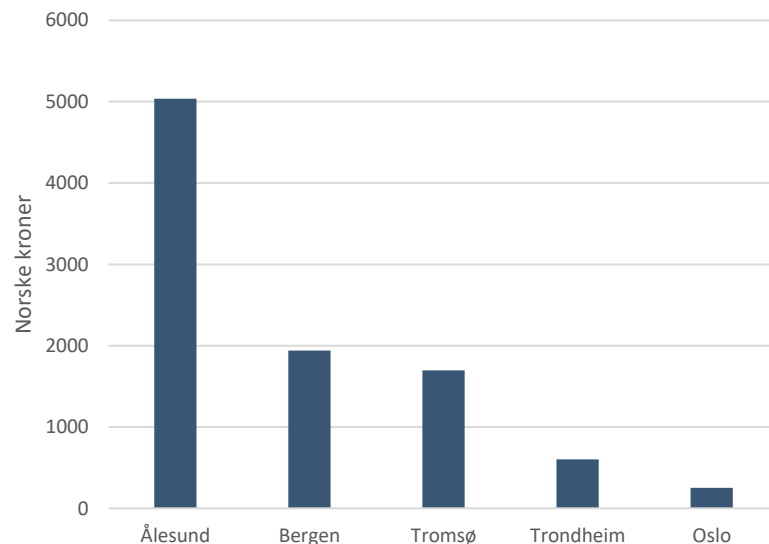
... og cruiseturistene er langt viktigere i Ålesund enn i andre byer

I 2018 var det 306 000 cruisepassasjerer, fordelt på 157 anløp til Ålesund havn og disse turistene bruker penger når de er i land som kommer lokalt næringsliv til gode. Vi har antatt et gjennomsnittlig døgnforbruk i land per cruiseturist på 790 kr. Det tilsier et forbruk på over 240 millioner kroner, noe som utgjør 25 prosent av samlet beregnet forbruk fra tilreisende i 2018.

Cruisepassasjerenes forbruk tilsvarer 5000 kroner per innbygger i kommunen, noe som er vesentlig høyere enn destinasjoner som Oslo, Bergen, Trondheim og Tromsø. I disse byene varierer tilsvarende beløp fra 250 til 1950 kroner per innbygger.

Selv om cruisenæringen er en viktig del av reiselivet i Ålesund, er det også viktig å minne om at dette ikke fører til en utvikling hvor cruisetrafikk fortrenger annet reiseliv eller bidrar til å skape «people pollution» eller misnøye hos lokal befolkningen. Vi har registrert at det i lokalavisen er gitt uttrykk for ulike meninger om hvorvidt en magsgrense på antall besøkende med cruise snart er nådd. Dersom en klarer å spre mer av cruisetrafikken til skuldersesongene vil det kunne ha positive effekter for lokalbefolkningen så vel som reiselivsnæringen.

Cruiseturistenes forbruk fordelt på antall innbyggere. Norske kroner.

Investeringer i hotell

Til tross for god vekst i antall besøkende virker det ikke å være noen kapasitetsbegrensning på hotellene enda

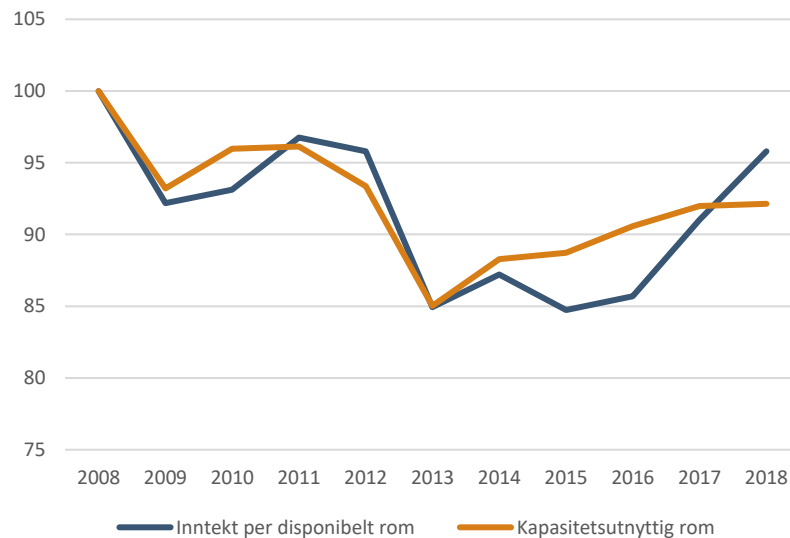
Det er 9 hoteller i Ålesund med til sammen 1126 rom. Disse hadde et samlet belegg på mellom 55 og 65 prosent i perioden 2008 til 2018.

I 2017 og 2018 var det 3 hoteller som, til sammen, brukte nærmere 90 millioner kroner på oppussing og renovering. Samtidig har de 9 hotellene årlig satt av til sammen et sted mellom 9 og 10 millioner kroner til løpende vedlikehold.

Inntekt per disponibelt rom og kapasitetsutnyttelsen falt med 15 prosent fra 2008 til 2013. Deretter snur utviklingen, men de er begge likevel på et lavere nivå i 2018 enn 2008.

Byen har god hotellkapasitet sammenlignet med andre byer med like mange innbyggere og det kan virke som det ikke er noen vesentlig kapasitetsbegrensning selv om det vil være variasjoner gjennom året. Oss bekjent er det heller ingen nye hoteller som er under bygging.

Indeksert utvikling i inntekt per disponibelt rom og kapasitetsutnyttning. Kilde: Statistikknett

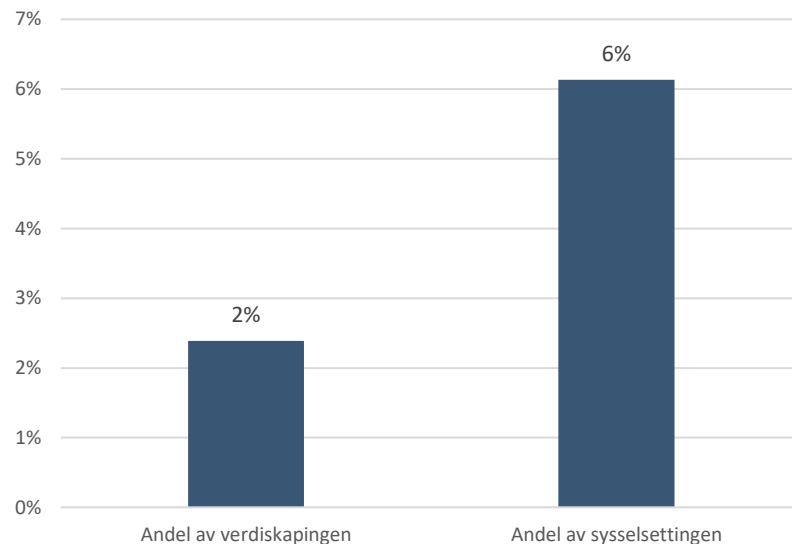
Reiselivets lokale betydning

Tilreisende legger grunnlaget for 2 prosent av verdiskapingen og 6 prosent av sysselsettingen i næringslivet i Ålesund

Vi beregner at tilreisendes forbruk legger grunnlag for 2 prosent av verdiskapingen og 6 prosent av sysselsettingen i næringslivet (uten olje og finans) i Ålesund.

I tillegg til at 2 prosent av all verdiskaping i Ålesund kan knyttes til forbruk, vil reiselivsnæringen, handelsnæringen og bygg- og anleggsnæringen gjøre store innkjøp lokalt, noe som genererer inntekter innenfor blant annet eiendomsbransjen, forretnings-tjenester og varehandel. I sum må en kunne si at reiselivet står for et viktig bidrag til næringsliv og lokalbefolkning i Ålesund.

Beregnet direkte verdiskaping og sysselsetting fra tilreisende som andel av total verdiskaping og sysselsetting i næringslivet i Ålesund. Kilde: Menon

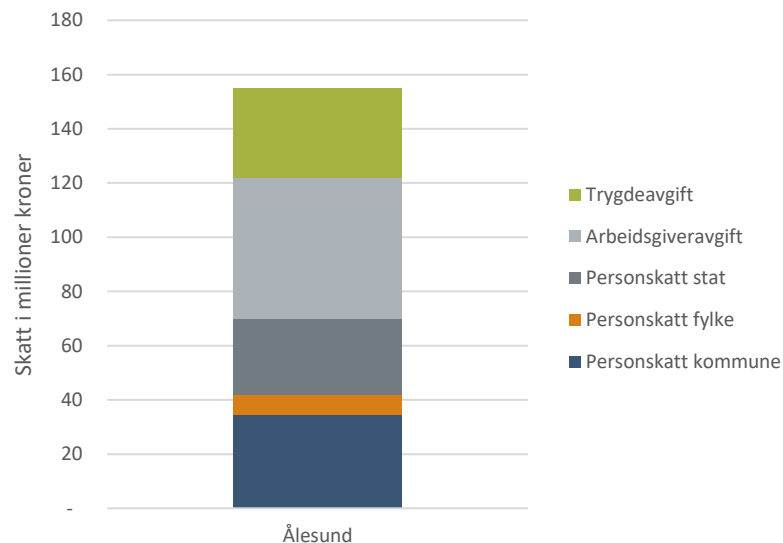
De reiselivsansatte genererer betydelige skatteinntekter til kommune, fylke og stat

Mens staten har inntekter fra en lang rekke inntektskilder, kommer kommunenes skatteinntekter i all hovedsak fra arbeidstakeres inntekter. Figuren til høyre viser beregnede totale skatte- og avgiftsinntekter fra arbeidsinntekten til reiselivsansatte i Ålesund, for både stat, fylke og kommune.

Vi ser at det offentlige samlet mottok 155 millioner kroner i skatteinntekter fra arbeidsinntekten til de reiselivsansatte i Ålesund i 2017. 34 millioner kroner tilfalt Ålesund kommune og 8 millioner kroner tilfalt Møre og Romsdal fylkeskommune. Det resterende var statlige inntekter i form av personskatt, arbeidsgiveravgift og trygdeavgift.

Trygdeavgift og arbeidsgiveravgift beregnes av samlet skattbar inntekt, mens personskatt til kommune, fylke og stat beregnes av bruttoinntekt fratrukket et fradrag på om lag 120 000 kroner. Beregningene er foretatt ut fra lønnskostnader, beregnet antall årsverk og gjennomsnittlig årslønn for heltidsansatte per reiselivsbransje.

Beregnete direkte skatte- og avgiftsinntekter fra reiselivsansattes arbeidsinntekt i 2017. Millioner kroner. Kilde: Menon og SSB.

Sterkt vekst i reiselivet til Ålesund, men er det potensial for mer?

Antall innbyggere i Ålesund kommune har økt med 20 prosent siden 2004. Det har vært en svak positiv vekst over hele perioden og vi har ingen indikasjon på at denne utviklingen skal stoppe eller snu. Sett opp mot den positive utviklingen innen reiselivet i samme periode er det grunn til å spørre seg om reiselivet kan ha bidratt til å gjøre byen til et mer attraktivt sted å bosette seg. Selv i perioder hvor det har vært krise i andre deler av norsk næringsliv har innbyggertallet i Ålesund fortsatt å øke.

Vi stiller likevel et spørsmål om det, til tross for den kraftige veksten de siste årene, er mulig å styrke markedsføring av eksisterende tilbud i Ålesund by eller om det er et potensial for å utvikle nye attraksjoner og aktivitetstilbud, særlig om vinteren, som kan gjøre byen mer attraktiv for flere turister.

På nettsiden til Destinasjon Ålesund & Sunnmøre er det nærmere 100 ulike tilbud innen kategorien «Sjå & gjere» i Ålesund, men mange av disse aktivitetene og attraksjonene innebærer at en må reise ut av Ålesund by.

Om en lykkes med det vil det igjen kunne forsterke de positive virkningene reiselivet har på befolkningsutviklingen og attraktiviteten til Ålesund som by både for tilreisende og lokalbefolkningen.

Foto: C H – Visitnorway.com, Innovasjon Norge bildebank.

Foto: iStockphoto